

for notaren skal anvendes et særligt genpartspapir autoriseret af Justitsministeriet, jf. notarialbekendtgørelsens kapitel 7, ikke er hensigtsmæssigt og volder problemer i praksis. Justitsministeriet vil i forbindelse med udarbejdelsen af den nye notarialbekendtgørelse overveje, om der er grundlag for at fravige dette krav.

Udvalget peger i betænkningen på, at forslaget om skærpe af kravene til tilbagekaldelse af et testamente bør medføre, at notariel tilbagekaldelse af et testamente, i hvert fald hvor tilbagekaldelsen er fuldstændig, bør være afgiftsfri. Udvalgets forslag herom skal i ses i sammenhæng med udvalgets forslag om afskaffelse af vidnetestamentet som ordinær testamentsform og opretholdelse af notartestamentet som den eneste ordinære testamentsform.

I lyset af, at Justitsministeriet foreslår vidnetestamentet opretholdt som testamentsform, jf. lovforslagets § 67, jf. § 64, er der efter ministeriets opfattelse ikke grundlag for at fravige det sædvanlige udgangspunkt om, at der skal betales retsafgift for en tilbagekaldelse, der foretages over for notaren. Retsafgiftsloven foreslås derfor ikke ændret på dette punkt.

13. Testamenters ugyldighed og anfægtelse

13.1. Gældende ret

13.1.1. Ugyldighedsgrunde

Efter arvelovens § 50 er et testamente ugyldigt, hvis testator ikke ved oprettelsen var fyldt 18 år eller havde indgået ægteskab, jf. arvelovens § 39. Et testamente er endvidere ugyldigt, hvis formkravene for oprettelse af notartestamente, vidnetestamente eller nødtestamente ikke er iagttaget, jf. § 40, jf. §§ 42 og 43 eller § 44.

En testamentarisk bestemmelse er efter § 51 ugyldig, hvis testator ved oprettelsen på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand manglede evnen til fornuftmæssigt at råde over sine ejendele. Betegnelserne for disse tilstande svarer til § 65 i den nu ophævede myndighedslov (lovbekendtgørelse nr. 443 af 3. oktober 1985 med senere ændringer om umyndighed og værgemål). Bevisbyrden påhviler den, der påstår testamentet tilsidesat.

Det følger af § 52, at en testamentarisk bestemmelse er ugyldig, hvis den er fremkaldt ved tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning eller ved misbrug af testators enfoldighed, svaghedstilstand eller afhængighed. Indholdet af bestemmelsen svarer i vidt omfang til aftalelovens kapitel 3 om ugyldige aftaler. På grund af testamentets karakter af en ensidig viljeserklæring må der imidlertid ved bedømmelsen af, om et testamente er ugyldigt, lægges større vægt på mangler ved

testators vilje, end det er tilfældet ved bedømmelsen af gensidigt bebyrdende aftaler. Faren for misbrug er endvidere langt større ved testamentsoprettelse end ved gensidigt bebyrdende aftaler. Ugyldighed indtræder derfor, uanset om den begunstigede i testamentet kendte eller burde kendte til den omstændighed, der bevirker ugyldigheden, og uanset hvem der har udøvet tvangen eller svigen mv. Den, der påstår den testamentariske bestemmelse tilsidesat, har bevisbyrden for, at der foreligger misbrug. I retspraksis har der været udvist tilbageholdenhed med at erklære testamenter for ugyldige i medfør af arvelovens § 52. Dette kan muligvis hænge sammen med, at der under en sag efter § 52 skal tages stilling til, om en af sagens parter har udvist en adfærd, der er utilbørlig eller endog strafbar, og at der stilles skærpede krav til beviserne for en sådan adfærd.

Arvelovens § 53 regulerer spørgsmålet om mangler ved testamenters indhold. En testamentarisk bestemmelse er i medfør af stk. 1 ugyldig, hvis testator ved oprettelsen befandt sig i en vildfarelse, der var afgørende for dispositionen. Bestemmelsen omhandler både motivvildfarelser (ægte vildfarelser, urigtige forudsætninger) og erklæringsvildfarelser (uægte vildfarelser). Ved motivvildfarelser stemmer testamentets ordlyd med det, testator har ønsket. Testator havde imidlertid ved oprettelsen haft urigtige forudsætninger om faktiske eller retlige forhold som f.eks., at han ikke havde nogen livsarving, eller at hans formue var større, end den i virkeligheden var. Motivvildfarelsen kan også angå retsregler eller retsstillingen i øvrigt, hvor juridiske begreber eller reglerne indhold misforstås. Testator kan f.eks. urigtigt tro, at fætre og kusiner er legale arvinger, eller at en ikke adopteret stedson har arveret. Ved erklæringsvildfarelser har en testamentarisk bestemmelse ved fejlskrift eller anden fejltagelse fået et andet indhold end tilsigtet af testator. Testator kan ved en fejl have skrevet et forkert navn i testamentet eller kan have skrevet 100.000 kr. i stedet for 10.000 kr. i en legatbestemmelse.

For at testamentet kan tilsidesættes som ugyldigt, kræves det, at vildfarelsen skal have været så væsentlig for testator, at den må antages at have virket bestemmende, således at testator ikke ville have truffet dispositionen med kendskab til de rigtige forhold. Det er uden betydning, hvem der er årsag til vildfarelsen.

Det fremgår af § 53, stk. 2, at en testamentarisk bestemmelse, der ved fejlskrift eller anden fejltagelse har fået et andet indhold end tilsigtet, skal gennemføres efter sin rette mening, hvis denne kan udfindes. Efter sin ordlyd anvendes bestemmelsen alene på erklære-